

BİR SÖZCÜKTEN HAREKETLE ANLATIM BOZUKLUĞU/ANLAM ZENGİNLİĞİ ÜZERİNE

Levent KURGUN*

ÖZET

Türkçedeki sözcüklerin anlam değişiklikleri ile ilgili örneklere çok eski devirlerden beri rastlanmaktadır. Buna göre Türkçede, sözcüklerdeki anlam değişmelerinin olağan olduğundan söz edilebilir. Eğer *anlam değişmeleri* Türkçede *olağan* ise, bu tür olayların günümüzde de görülüyor olması gerekir. Bugün, konuşma dilinde bir sözcüğün gerçek anlamının tam karşısında anlam kazanmasına dair örnekler bulunmaktadır. Ancak bunların bir kısmı *anlatım bozukluğu* olarak kabul edilmektedir. Dilin *dinamik* yapısından bahsediliyorsa, sözlük anlamının dışında kullanılan sözcüklerin durumu *anlatım bozukluğu* olarak görülmemelidir. *Anlam zenginliği* kazandığı halde *anlatım bozukluğu* olarak değerlendirilen kullanımlara en belirgin örneklerden biri *manyak* sözcüğüdür. Bu sözcüğün sözlüklerde geçen anlamlarından farklı anlamlarda kullanılması, verilere göre, aslında bir *anlam zenginliğidir*.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Anlatım bozukluğu, anlam zenginliği, anlam genişlemesi, anlam değişmesi, manyak,

ABSTRACT

Changes related to the meaning of the words in Turkish examples are to be found since the very ancient period. Accordingly, the word change in the meaning in Turkish may be mentioned as ordinary. If *the change of the meaning in Turkish is ordinary*, these type events should be seen nowadays. Today, there are examples of the true meaning of a word in common parlance gaining in the opposite sense. However, some of them are regarded as the expression disorder. If possible to talk about the dynamic nature of language, the state of the words used outside of dictionary meaning should not be viewed as an expression disorder. Even though they obtain meaning wealth, one of the most prominent examples word assessed as expression disorder is maniac (manyak). According to data, it is a meaning wealth, in fact, to use this word different from the meaning in dictionaries.

KEYWORDS

Expression disorder, meaning wealth, meaning expansion, meaning change, maniac

* Yrd.Doç.Dr., PAÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, medele@gmail.com

Türkçeyi konu alan genel çalışmaların çoğunda *dilin canlı bir varlık* olduğundan ve kendi yapısı içinde sürekli olarak bir akış halinde bulunduğu bahsedilir. Dilin, onu kullanan toplumla birlikte yaşadığı, toplumun tarzı ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillendiği ve geliştiği de özellikle vurgulanır.

Türkçenin sürekli bir değişim/gelişim içinde olduğunu gösterebilecek çok sayıda örnek vardır. Bunun için etimolojik sözlüklere, bilinen en eski belgelerden günümüze kadar gelen süreç içinde dilimizin yapısına dair yapılmış çalışmalara, ağız araştırmalarına ve lehçe araştırmalarına kısaca bir göz atmak yeterli olacaktır.

Anlamı dilden ayrı tutamayacağımıza göre, dille birlikte doğal olarak *anlam* da değişir/gelişir. Bunun için verilebilecek en bilinen örnek *yavuz* sözcüğüdür ki, eski devirlerde *olumsuz* yönde anlam taşıdığı halde günümüzde *olumlu* yöne geçmiştir. Aynı şekilde, *emek*, *ucuz* sözcükleri Eski Türkçedeki *olumsuz* anlamlarından kurtularak günümüzde *olumlu* sözcükler sırasına dâhil olmuşlardır¹. Anlam boyutunda gerçekleşen bu değişme/gelişmeler, bundan yaklaşık bin yıl önce yazılmış olan Divanu Lugati't-Türk'te de gözlemlenmektedir: *Yavlağ (kötü, fena), ayığ (kötü, fena, çok fazla), yunçığ (kötüleşmek), edgü (iyi), arığ (saf, temiz), bar (var)* (Nalbant, 2008); *bala (çocuk), çocuk, gücen- (darı-), yaman (alışılmışın üzerinde)* (Şen, 2001) sözcükleri, daha o devirde bile gerçek anlamlarının dışında anlamlar yüklenmişlerdir ve kullanılmışlardır. Anadolu sahasında yazılan edebî eserlerde de *anlam değişmeleriyle* ilgili örneklere rastlamak zor değildir.

Anlam değişmeleri, bir dilin tarihi boyunca devam ediyorsa ve dilin yaşamakta olduğu fikri doğrultusunda sürekli bir gelişimden söz etmek mümkünse, günümüzde de yukarıdaki örneklere benzer değişmelerin olması gerekir. Olmadığı veya olmaması gerektiği kabul ediliyorsa, o zaman dilin belli bir kalıp içinde dondurulmuş olduğundan bahsedilebilir. Buna göre, bir sözcüğün sözlük anlamı/anlamları dışında kullanılmasının dile uygun olmadığı veya yanlış olduğu söylenebilir. Gerçekten de böyle midir?

Ana hatlarıyla *yapıya dayalı* ve *anlama dayalı* olarak ikiye ayrılan *anlatım bozuklukları*, Türkçenin dil bilgisi üzerine yazılmış kitaplarda, konuyla ilgili yazılarda ve konuyla ilgili bulunan kişilerin konuşmalarında ayrı bir yer tutmaktadır. Bu kaynaklarda amaç, anlatım bozukluklarını ortadan kaldırmak ve Türkçenin doğru ve güzel kullanılmasını sağlamaktır ki,

¹ Örnekler Aksan (1987) ve (1990)'dan alınmıştır.

doğrudur, böyle olmalıdır. Ancak *yanlış* olarak nitelenenler gerçekten *yanlış* mıdır ya da *kullanılması istenenler* gerçekten *doğru* mudur?

Örneğin, ilgili kaynaklarda

Babam manyak para gönderiyor.

Korkunç güzel bir programdı.

Şarkılarınızı inanılmaz güzel buluyorum.

Müthiş konserimize bekliyoruz (FARAB, 2009).

cümleleri *anlama dayalı* anlatım bozuklukları içinde verilen örneklerdendir. Bu cümlelerde geçen *manyak*, *korkunç*, *inanılmaz* ve *müthiş* sözcüklerinin, kendilerinden sonra gelen sözcükleri niteleyemeyeceği bunun da bir *uyumsuzluk* olduğu belirtilir.

Fikrimizce yukarıda verilen örnekler ve benzerlerinin *yanlış* olup olmadığını *anlam* bakımından tekrar değerlendirmek gerekir. Bir katkı sağlamak amacıyla bu yazıda *manyak* sözcüğü ele alınmıştır.

Manyak, Fransızca *maniaque*'den (< Lat. *maniacus*, Yun. *maniakos*) dilimize uyarlanmış bir sözcüktür. Sözcüğün Türkçede kullanılan

1. *Maniye uğramış (hasta)*,

2. *Gülünç, garip, şaşırtıcı davranışları olan (kimse)*,

3. *Hakaret sözü* (TS, 2005: 1343, Tuğlacı, 1972: 1852, TDK, 2010),

4. *Psikolojisi bozuk, merak getirmiş olan kimse* (Parlatır, 2006: 1011),

anlamları bulunmaktadır. Sözcük Fransızca ve İngilizcede de aynı anlamlarda kullanılmaktadır².

Buna göre, *manyak* sözcüğünün *kişiler* için kullanılan bir sıfat/isim olduğu ve kesinlikle *olumsuz* bir anlama sahip olduğu rahatlıkla söylenebilir. Daha çok sağlıkla ilgili bir durumu anlatan bu sözcük, sözlüklerde verilen anlamları göz önüne alındığında ancak *kişilerle* ilgili olarak kullanılabilir. Yani *manyak insan* ya da *bu kişi manyak* kullanımı doğrudur; *manyak kedi* ya da *bu kedi manyak* kullanımı yanlıştır. Hâlbuki konuşma dilinde³ *manyak* sözcüğü *kişiler* dışındaki nesnelere nitelemek için de işletilmektedir. Yukarıda yer alan cümleden başlayarak

² REDHOUSE (2006: 599); MRWB (2010); FRENCH (2010). Gözden geçirilen sözlüklerin tamamını buraya almaya gerek duymadık.

³ İnternette yer alan ifadeler, daha çok forum sitelerinden alınmıştır ve *konuşma dili* olarak değerlendirilmiştir

manyak sözcüğünün *sözlüklerde verilen anlamlarının dışında* kullanılmasına şu örnekler verilebilir:

1. Babam manyak para gönderiyor

Bu cümle, *sözcük seçimi* dolayısıyla *yanlış* olarak değerlendirilmektedir. *Manyak* sözcüğünün sözlüklerdeki anlamına bakıldığında bu hüküm kesinlikle doğrudur. Ancak *manyak* sözcüğünü şu şekilde de değerlendirmek mümkündür:

Manyak sözcüğü *para* sözcüğünün sıfatı durumundadır ve ikisi birlikte *çok/çok fazla para* anlamıyla bir sıfat tamlaması kurar. Buna göre *manyak* sözcüğüne sözlüklerde karşılaşmadığımız *çok/çok fazla* anlamı yüklenmiştir ve sözcük *olumsuzdan olumluya* doğru bir anlam genişlemesine/değişmesine uğramıştır.

2. manyak güzel örgü çantalar (GUZEL, 2009)

Bu tamlamada da *manyak*, *güzel* sözcüğünün derecesini artırmıştır. Sözcük *olağanüstü* sözcüğüyle yakın anlamlı olarak kullanılmıştır. Sözcük eğer *çok* yerine kullanılsaydı, anlatılmak istenen *olağanüstülük* vurgulanamayacaktı. Bu başlığı taşıyan habere yapılan bir yorumda ise *gerçektende çok manyak süper birşey ben böyle şey görmedim*⁴ cümlesi sarf edilmiştir ki, *manyak* sözcüğüne burada hem *güzel* hem *olağanüstü* anlamları verilebilir. Ayrıca anlamı pekiştirmek için *süper* sözcüğüyle bir *tekrar grubu* oluşturduğu veya *süper* sözcüğüne *çokluk* anlamı katan bir sıfat olduğu söylenebilir.

3. Super manyak harika mutis yanı kısacası çok begendim (OYUN, 2009)

Bu ifade bir bilgisayar oyununa yapılan yorumdan alınmıştır. Bu cümlede (!) *manyak* sözcüğü *süper* ve *mütiş* ile birlikte *çok beğenmeyi* ifade etmektedir. Üstteki örneğin aksine burada *manyak süper* değil *süper manyak* durumu söz konusudur. Buna göre sözcük *çok güzel*, *beğenilen* ve *çok hoş* ile karşılanabilir.

4. Manyak Msn Nickleri & Manyak Sözler (NET, 2009)

Bu ifadenin alındığı forum sitesinde yukarıdaki başlık altında, çoğu internet kullanıcısının hizmet aldığı bir haberleşme programı olan *Microsoft Messenger* için kullanılabilecek takma adlar ve sözler yer almaktadır. Örneklere bakıldığında *manyak* sözcüğünün *etkileyici*, *güzel –çok güzel-*, *harika* anlamı yüklenmiş bir halde kullanıldığı görülmektedir.

⁴ Verilen örneklerin yazımlarına müdahale edilmemiştir.

5. Manyak Mesajlar & En Güzel Manyak Mesajlar (MESAJLAR, 2009)

Cep telefonu ile ilgili bir siteden alınan bu ifadede, *manyak* sözcüğüne, *aşk*, *intikam* ve *hasreti* içerdiği, verilen örneklerden anlaşılan *iyi*; *veciz* ve *duygulu* anlamı yüklenmiştir. Burada da *manyak güzel* olma değil *en güzel manyak* olma durumu vardır.

6. Photoshop manyak bişe ya (MUMS, 2009)

Bir forum sitesinden alınan bu konu başlığında *manyak* sözcüğüne *çok güzel*, *olağanüstü*, *çok karışık* anlamlarının yüklendiği görülmektedir.

7. Acayip manyak yakışıklı (MJTRK, 2010)

Manyak sözcüğü bu ifadede de *çok* karşılığında kullanılmıştır.

8. Gerçekten manyak ötesi iki yabancı parça (TNY, 2010)

İfadeyi kullanan, hafif batı müziğinden iki şarkıyı işaret etmektedir. Burada *manyak* sözcüğünün karşıladığı anlamı açıklayabilmek gerçekten güçtür. Ancak *muhteşem*; *olağanüstü* ve *harika* sözcüklerinin yerine kullanılmış olabileceği düşünülebilir. Bunların *ötesini* algılamak ise daha da zordur.

9. En güzel " Manyak Dehşet Nickleri " (MSNN, 2009)

Yazılan başlığa ve içeriğe bakıldığında, *manyak* sözcüğünün hem *dehşet* sözcüğünü nitelediği hem de *dehşetle* birlikte *nicki* nitelediği sonucu çıkarılabilir. İlkinde *dehşet* sözcüğünün en üst seviyedeki halini *-fevk halini-* anlatmaya yarayan bir sıfat durumundadır ki, *dehşet* de burada *etkileyici* anlamında işletilmiştir. Buna göre, *manyak* sözcüğü *en* yerine kullanılmıştır. İkincide ise, *dehşet* sözcüğü ile birlikte *güzel*, *veciz* ve *etkileyici* anlamı taşımaktadır.

10. bence çok çirkin bu ne yaaaaa manyak çirkin (MSNEKL, 2009)

Hazırlanan bir *logo* (ayırmaç, imlek) hakkındaki yorumlardan alınan bu ifadede *manyak* sözcüğü *çok* yerine kullanılmamış olmalıdır. Çünkü *çok çirkin* daha önce kullanılmıştır. *Manyak*, belki burada *oldukça*; *fevkalade* karşılığında düşünülebilir.

11. manyak araba resmi fotografi (GYM, 2009)

Yeniden düzenlenmiş ve biçimlendirilmiş bir araba *resmi fotoğrafı* için kullanılan bu başlıkta *manyak* sözcüğünün *arabayı* mı yoksa *araba resmi fotoğrafını* mı nitelendirdiği belli değildir. Ancak her iki durumda da *güzel –çok güzel-* karşılığında kullanılmıştır.

Yukarıda *manyak* sözcüğünün daha çok sıfat olarak kullanıldığı örnekler verilmiştir. Genel olarak bakıldığında bu sözcüğe *çok, çok fazla en; güzel, beğenilen, olağanüstü, harika, fevkalade, etkileyici, muhteşem, oldukça, karışık, veciz* gibi anlamlar yüklendiği görülüyor. Bunların, kullanıldıkları yerler göz önüne alınırsa, *olumsuz* yönde olduklarını söylemek zordur. Buna göre *manyak* sözcüğünün bir *anlam değişmesi/genişlemesine* uğradığı ifade edilebilir.

Manyak, zarf olarak da işletilmektedir. Sözcüğün zarf olarak kullanıldığı durumlara şu örnekler verilebilir:

12. Abicim bu karılar manyak kumpas kuruyorlar...(BGT, 2010)

Bir habere yapılan yorumdan alınmıştır. Yorumu yapanın söylemek istediği, yapılan hilenin *akıllıca* olduğudur. Buna göre *kumpas kur-* fiili, *akıllıca* hatta *çok akıllıca* gerçekleştirilmiştir.

13.... dans ettik, yürüdüük, yarışmalara jüri bile olduk kısacası manyak eğlendik (FORUM, 2010), Herkes eve yürürken “Deli manyak eğlendik biz bu kampta ya” der (SERDARB, 2010)

Bu cümlelerde *eğlen-* fiilinin derecesini gösteren *manyak* sözcüğü *çok, oldukça fazla, doyasya, olabildiğince* zarflarının yerine kullanılmış görünmektedir.

14. abi yaptım süper ya hasta oldum manyak güldüm (GECCE, 2010)

Bir *bilgisayar şakasının* uygulamasından sonraki izlenimlerin aktarıldığı bir forumdan alınan bu cümlede *manyak* sözcüğüne *katıla katıla, ölesiye* anlamları yüklenmiştir.

15. Sabahın 6 sinda manyak soğuktu hava...(GUNCCEM, 2010)

Bu örnekte *çok* sözcüğü burada soğğun derecesini karşılayamadığı için *aşırı derecede* yerine *manyak* sözcüğü kullanılmıştır.

16. ...ses manyak bır sekilde degıstı...(HYN, 2009)

Arabalara takılan hoparlörlerin konu edildiği bir forumdan alınan bu ifadede değişimin *akıl almaz* ya da *hemen fark edilebilir* bir şekilde olduğunu göstermek için *manyak* sözcüğü tercih edilmiştir.

Manyak sözcüğünün *sıfat* ve *zarf* olarak nerelerde kullanıldığına dair örneklerin sayısını artırmak mümkündür.

Görüldüğü kadarıyla, sözlüklerde *olumsuz* anlamlar içeren bu sözcük, kullanımda anlam yönünün tam tersine doğru bir hareket izlemiş ve *olumlu* bir anlam kazanmıştır. Başka bir deyişle sözcüğün anlamında bir değişme/genişleme olmuştur. Buna göre, genel sözlükte yer alan *maniye uğramış; gülünç, garip, şaşırtıcı davranışları olan* anlamlarının yanı sıra *manyak* sözcüğüne *beğenilen, olağanüstü, harika, fevkalade, etkileyici, muhteşem, karışık, veciz; iyi, güzel, çok, çok fazla, en, oldukça, akıllıca, doyusıya, olabildiğince, katıla katıla, ölesiye, aşırı derecede, akıl almaz* anlamlarını da vermek mümkündür. Ayrıca sözcük yalnızca *kişiyi* niteleyen bir sıfat durumundayken *nesneyi* de niteler olmuştur.

Her ne kadar yukarıda verilen örnekler ve benzerlerindeki bu tarz kullanımlar *manyak* sözcüğünü *sevimli* yapmasa da ve her ne kadar söylenişi ve kullanışı *gerçekten doğru* durmasa da sözcüğün, genel işletim sisteminde, sözlüklerdeki anlamlarından farklı anlamlarda kullanıldığı durumuna işaret etmektedir.

Manyak sözcüğü, resmi yazışmalarda, zorunlu haller dışında, zaten kullanılan bir sözcük değildir. Günlük konuşma dilinde ise, sözlüklerde geçen anlamlarının dışında kullanıldığında iletişimde bir karışıklığa yol açmıyor görünmektedir⁵. Sözcüğün bu biçimdeki kullanımı iletişimi aksatmıyorsa, sözcüğü sarf eden/yazan verici ve dinleyen/okuyan alıcı arasında *anlatılmak istenenle* ilgili maksat hâsıl oluyorsa, *manyak* sözcüğünün bu tarz kullanımını bir *anlatım bozukluğu* olarak değerlendirmemek gerekir. *Manyak*, dildeki diğer *galatların* arasında yer almalıdır. Sözcüğün yabancı kökenli olması da bu durumu değiştirmez.

Netice olarak *manyak* sözcüğü, *çok kullanıldığından olsa gerek* anlam bakımından bir genişlemeye/değişmeye uğramış, *olumsuz* anlam taşıyan sözcük, *olumlu* şeyler ifade eder olmuştur. Ayrıca, *kişilerle* ilgili *isim/sıfat* olarak kullanılırken *nesnelere* de niteler duruma gelmiştir. Bu arada yukarıda kaydedilen *halleri* belirten bir *zarf* olarak da işletilmeye başlanmıştır.

Bu aşamada, üstte sorulan soruyu tekrarlamak gerekir. *Manyak* sözcüğünün anlamındaki değişmeler bir *anlatım bozukluğu* olarak mı değerlendirilmelidir yoksa bu bir *anlam değişmesi/genişlemesi* midir?

⁵ Örneğin, Google arama motoruyla (19.08.2009) tarihinde yapılan aramada 29300 *manyak güzel*, 58600 *manyak nickler*, 21600 *manyak komik*, 4500 *manyak dehşet* kullanımına rastlanmıştır.

Fikrimizce bir sözcüğün kendi anlamının dışında anlamlar kazanması bir *anlatım bozukluğu* olarak değerlendirilmemeli, dilde işlenen sözcüklerin ifade güçlerinin artması, kavram dairelerinin genişlemesi bir *kazanç* olarak görülmelidir. *Çokanlamlılık bir kusur değil, dilin bir temel niteliğidir* (Ullmann, 1978).

Dilimizin tarihi boyunca yukarıdakine benzer anlam değişikliklerinin olduğu göz önüne alındığında ve bu durumun dilde, eski örnekler dâhil, anlatılmak isteneni aktarmada bir engel oluşturmadığı düşünülürse⁶, sözlüklerde *manyak* sözcüğünün karşısına *beğenilen, olağanüstü, harika, fevkalade, etkileyici, muhteşem, karışık, veciz; iyi, güzel, çok, çok fazla, en, oldukça, akıllıca, doyusuya, olabildiğince, katıla katıla, ölesiye, aşırı derecede, akıl almaz* sözcüklerini veya bunların tamamını kapsayan bir sözcüğü/sözcükleri de ilave etmek gerekir/gerekecektir.

KAYNAKLAR ve KISALTMALAR

AKSAN Doğan (1987) *Anlam Bilimi ve Türk Anlam Bilimi*, Ankara, DTCF Yay.

AKSAN Doğan (1990) *Her Yönüyle Dil-Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara, TDK Yay.

NALBANT Bilge Özkan (2008) “Divānū Lūgati’t-Türk’te Asıl Anlamları Değişen ve Derecelendirme Yapmak İçin Kullanılan Sözcükler Üzerine”, VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara, 20-25 Ekim 2008

PARLATIR İsmail (2006) *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara, Yargı Yayınevi

REDHOUSE Sözlüğü (1996) İstanbul, Redhouse Yayınevi.

ŞEN Serkan (2001) *Anlam İyileşmesi ve Kötüleşmesine Divan u Lūgati't Türk Merkezli Örnekler*, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Mart 2001, C: 2001/I, S: 591, s. 268-275

TUĞLACI Pars (1972) *Okyanus Ansiklopedik Sözlük*, İstanbul, Pars Yayınları

ULLMANN Stephen (1978) “Anlambilimi”, çev: Naşit Fırat, Dil Yazıları [Özel Sayısı] Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Eylül 1978, C: XXXVIII, S: 324, s. 355-363

(TS) *TÜRKÇE Sözlük* (2005) Ankara, TDK Yay.

(BGT) <http://www.bg-turk.com/index.php?act=news&id=1202&page=5> (11.01.2010)

(FARAB) http://farabi.selcuk.edu.tr/suzep/turk_dili/ders_notlari/bolum_28/bolum28.html (18.08.2009)

⁶ Benzeri kullanımlara sahip *dehşet* sözcüğünün anlamları içinde *olağanüstü; felaket* sözcüğünün anlamları içinde *şaşırtıcı, hayrete düşürücü; müthiş* sözcüğünün anlamları içinde *şaşılacak kadar değişik* ifadeleri bulunmaktadır

(FRENCH) <http://www.french-linguistics.co.uk/dictionary/> (18.01.2010)

(FORUM) http://forum.donanimhaber.com/m_11849413/tm.htm (19.01.2010)

(GECCE) <http://www.gecce.org/forum/showthread.php?t=539> (19.01.2010)

(GOOGLE) <http://www.google.com> (19.08.2009)

(GUNCEM) <http://www.guncem.com/index.php?a=oku&gid=215756> (23.01.2010)

(GUZEL) <http://www.guzelhobiler.com/el-isleri/orgu/manyak-guzel-orgu-cantalar> (18.08.2009)

(GYM) <http://www.geyikmerkezi.com/manyak-araba-resmi3950.html> (19.12.2009)

(HYN) http://www.hyundaiclubtr.com/forum/forum_posts.asp?TID=11354&PID=218059
(30.11.2009)

(MESAJLAR) <http://www.mesajlarsozler.com/hazir-mesajlar/manyak-mesajlar.html>
(21.11.2009)

(MJTRK) <http://www.mjturkiye.net/forum/index.php?showtopic=143906> (19.12.2009)

(MRWB) <http://www.merriam-webster.com/> (25.01.2010)

(MSNEKL) <http://www.msneklentisi.com/msn/Istek-Yazili-Avatarlariniz-2-45.html>
(19.12.2009)

(MSNN) <http://www.msn-nickleri.org/msnnickleri/manyak-dehset-nickleri> (19.11.2009)

(MUMS) <http://mumsema.net/photoshop-resimleri/54479-photoshop-manyak-bise-ya.html>
(27.11.2009)

(NET) <http://www.net-indir.com/forum/msn-nickleri-guzel-nickler/6719-manyak-nickler-sozler.html> (21.11.2009)

(OYUN) http://www.oyuntak.com/oyuna.asp?id=1947&=%C3%87ubuk_counter.html
(18.11.2009)

(SERDARB) <http://www.serdarb.com/ani/kaz-daglari-kampi/> (22.01.2010)

(TDK) <http://tdkterim.gov.tr/bts> (25.01.2010)

(TNY) <http://turkishnewyork.com/showthread.php?p=6902> (19.01.2010)